

Sammen på nye eventyr

BESTEFAR OG BESTEVENN

Arne Ulvolden måtte passere 80 før han torde å følge sine egne drømmer i livet. Det lærte han av barnebarnet Samuel Massie.

TEKST: Marianne Smeby Strand FOTO: Helge Skodvin

FINNER RO: Det er hit ut til Hellesøy Samuel drar når han trenger en pause fra sitt hektiske liv. Nå har de to vært ute på nye eventyr. Programmet kommer på TV2 på nyåret.

HELLESØY • ØYGARDEN

Den lille, røde hytta ligger der helt ute i øygapet. Solen skinner fra skyfri himmel og duften av nystekte vaffer møter oss i det hele Norges bestefar kommer ut med et stort smil, og armene klare for en omfavelse.

«Kan du være min bestefar og?», spør folk fra hele landet. I brev form, i butikken eller når de to er ute og holder foredrag og snakker om drømmer i livet, og om å tørre og følge dem. Om å være seg selv, og om ansvaret vi selv må ta for å ta de riktige valgene gjennom livet – ikke bare skyldte på alle andre når ting ikke går som ønsket. De to vet hva de snakker om. Mer om det senere.

KLAR FOR DØDEN

Den livsglade 84-åringen foran oss stråler. At han er kreftsyk og mildt sagt over middagshøyden bekymrer han ikke nevneverdig.

– Jeg blir yngre og yngre, og friskere og friskere, stråler bestefaren.

Vaflene er på bordet, og Samuel har funnet sin faste tekopp og klatret inn i sofakroken. De siste par årene har han tatt bestefar med ut på eventyr rundt om i verden, og han har hoppet i fallskjerm, lært seg å danse tango, og fulgt drømmen om å oppleve Chile.

– Det jeg beundrer med bestefar er at han er nysgjerrig på livet. Han er åpen for alt, smiler Samuel (27). De to har lært mye av hverandre, der de har reist land og strand rundt med nysgjerrighet og undring over livet og menneskene de har møtt på sin vei.

Like fullt: Det kunne sett helt annerledes ut. Skruv vi tiden noen få år tilbake, var bestefar i grunnen ganske fornøyd med det rolige tilværelsen ute i havgapet. Han hadde kanskje stivnet litt i tilværelsen, men det var først i ettertid han begynte å tenke på det.

Samuel så det. Men det

Jeg har gjort det til mitt ansvar at bestefar skal få oppleve ting, og ikke stagnere. Jeg har fått så mye visdom fra han, og så har han kanskje fått litt av ungdommens naivitet fra meg.

SAMUEL

skulle ta ham to år å overtale bestefaren til å gjøre noe annet enn å sitte på hytta.

– Jeg så bestefar svinne mer og mer hen. Han hadde fått påvist kreft og hadde begynt å gjøre seg klar for døden. Men han hadde så mange uopnådde drømmer. Så da han fikk kreft, så satte jeg ham litt til veggs. Jeg ga ham to valg: Enten så sitter du her og venter på døden, eller så tar vi livet ved hornene og gjør det vi kan.

Bestefar valgte til slutt det siste, og før han rakk å ombestemme seg hadde Samuel bestilt billetter til den første turen – til Chile.

– Jeg måtte smi mens jernet var varmt, ler Samuel. Men de var nervøse begge to.

– Jeg tenkte at dersom han

stryker med nå, så er det mitt ansvar. Men han ville, forklarer Samuel.

BAKENFOR BESTEFARSROLLEN

Men historien om bestefar og Samuel begynte lenge før det. 27-åringen har selv opplevd vendepunkt i livet. Ungdomstiden var tøff og som 16-åring skulket han oftere enn han var på skolen og havnet i politiets søkelys.

– Jeg var en skoletaper – og livets taper, sier Samuel selv om de vanskelige årene.

Da gikk moren bak ryggen hans og sendte inn en søknad til Folkehøgskolen 69 grader nord. Det ble redningen, og han tok grep om eget liv, før han to år senere satte kurs for Sydpolen med seilskuta

Berserk og fire kamerater. Da skuta og tre av kameratene forsvant, ble livet totalt snudd på hodet.

Da ble bestefar ute i havgapet god å ha. For da livet var kaos flyttet han ut til bestefaren for å finne ro – og seg selv. Frem til det hadde bestefaren vært en det var hyggelig å spise kjøttkaker med.

– Det var i de månedene etter Berserk, og da jeg var sårbar, at vi båndet. Vi snakket mye om døden og livet. Han hadde levd et langt liv og bar på mye livserfaring. Da skjedde det noe. Det er mye visdom i den gamle skallen, smiler Samuel.

Der og da ble bestefar hans beste venn.

– Jeg forsto at han var en

BESTEVENN:

Bestefar er min beste venn, sier Samuel. Sommerbilde fra da Samuel var liten.

SAMHOLD:

Livet hos bestefar er det enkle liv. De fisker. Prater. Skriver litt. Og spiller sjakk.

BYRDE: Både bestefar og Samuel har kjent på følelsen av å legge samfunnet til byrde. – Det er en likhet i det at jeg var en byrde for samfunnet i min ungdom. Sånn er det mange eldre som føler seg, tror jeg. Hvis vi hele tiden ser på eldre som et samfunnsproblem, så blir de et problem. Vår historie er et prakt eksempelpå hva generasjoner kan bety for hverandre, mener Samuel.

spennende mann. Han hadde opplevd oppturer og nedturer, og han ble mye mer for meg enn en bestefar. Og det var helt spesielt at jeg klarte å se bakenfor bestefarsrollen. Det betydde mye for meg. Han ga meg mye visdom. Og det handler også om å være med mennesker som gir deg noe nytt, ikke bare de som tenker og mener det samme som deg. Det var spesielt med bestefar – han utfordret meg på nye ting.

BLAFFEN I NABOENE

Lærdommen gikk begge veier. For også bestefar lærte av barnebarnet, og det er der derfor han sier at han måtte passere 80 før han begynte på det livet han selv ønsket. Egentlig ville han bli hvalfanger. Men i stedet for å følge egne drømmer, levde han opp til forventningene han trodde andre hadde til han.

Samuel lærte ham å ta ansvar for eget liv. Han hadde selv sett hvordan barnebarnet tok ansvar for egne valg og egne handlinger. Sto for det han hadde gjort. Det fikk ham til å ta et oppgjør, også med egne valg i livet.

– Jeg lærte av Samuel og tok ansvar for meg selv. Så på alle de feilvalgene jeg hadde tatt gjennom livet. Hvordan jeg hele tiden har lagt skylda på alt og alle – ikke meg selv. Det var alltid andre som hadde skylda. Da jeg endelig begynte å ta ansvar for mine egne valg og handlinger, da snudde det. Jeg følte en fabelaktig lettelse i en alder av 80 år. En befrielse. Akkurat som Samuel da han kom fra folkehøyskolen. Du må ta ansvar for eget liv, enten du er ung eller gammel.

Bestefar ler litt. Han har jo lært en god del av de feilvalgene han har tatt også.

Da jeg endelig begynte å ta ansvar for mine egne valg og handlinger, da snudde det. Jeg følte en fabelaktig lettelse i en alder av 80 år. En befrielse.

BESTEFAR

– Jeg er meg selv. Har slutta å tenke på hva de forbaska naboene mener.

Årene etter at han fylte 80 har vært som et eventyr. Alle reisene har gitt dem mye.

– Bestefar blir mye friskere når han er ute og reiser. Han har noe å se frem til. Jeg har gjort det til mitt ansvar at han skal få oppleve ting, og ikke stagnere. Jeg har fått så mye visdom fra han, og så har han kanskje fått litt av ungdommens naivitet fra meg. Man må leve livet mens man har det, understreker Samuel.

Ikke dermed sagt at de ikke snakker om døden.

– Det er mange som bare durer på og går i en hverdag. Men så lenge du innser at døden er en del av livet, så blir det en mening med det du gjør. Det handler om ordtaket: Å leve hver dag som om du skulle dø i morgen, og drømme hver dag som om du skulle leve evig. Jeg prøver å leve etter det. Jeg tar noen oppgjør med meg selv. Det var det som gjorde at jeg klarte å komme ut av det negative hamsterhjul jeg var i den gangen på fol-

SELVFORSVAR: – Noe av de mest spennende vi har gjort, var da vi var på selvforsvarskurs. Da sloss vi. Så nå kveler jeg han, for å sjekke reaksjonsevnen hans, ler Samuel.

VAFFELLYKKE: – Bestefar lager alltid vaffler når han kommer, forklarer Samuel, og tar en smaksprøve.

SAMUEL OG BESTEFAR

Lev livet – hele livet, er budskapet i *Samuel og bestefar* – lever videre som kommer på TV2 på nyåret. Gjennom fem programmer får vi følge de to på nye eventyr ut i verden gjennom et livsbejænde portrett av forholdet mellom en modig bestefar og hans eventyrlystne barnebarn. Premiere 15. januar 2020.

EVENTYR: Her har bestefar Arne akkurat landet fra et fallskjermhopp i Australia.

kehøyskolen. I møtet med naturen. Det var den første gangen jeg konfronterte meg selv, jeg ville ikke være en taper. Du må stoppe opp og reflektere.

Fortsatt må han tvinge seg selv til å stoppe opp. Trenger han en pause fra det hektiske livet, drar han ut til bestefar i Hellesøy. Det første Samuel gjør, er å skru av mobilen. De fisker. Prater. Spiller sjakk. Skriver litt og lever det enkle liv.

– Da kjenner jeg at jeg får fred og ro. Jeg prøver å dra til bestefar så ofte jeg kan.

PAPPA OG OLDEFAR

Nå er de klare for nytt TV-program der de skal dukke ned i karma og livsvalg.

– Da er bestefar god å ha, han er min store guru, sier Samuel.

Med bil har de to reist dit vinden blåser. En hytte på hjul som ruller ut i verden, Israel, Palestina, og treffer mennesker. Denne gangen er det Samuel som skal lære av bestefar.

– Det går på livsmestring, sier bestefar smilende.

– Det å mestre livet. Det betyr veldig mye.

Mye har skjedd det siste året. Samuel har blitt pappa. Bestefar har blitt oldefar.

– Det er svære greier.

Og hvem skal jeg være nå som jeg skal tre inn i den rollen. Hvem skal jeg være i mitt liv. Og for å finne ut av det så har jeg med meg bestefar, min store påle her

i livet. Så dette blir vår jakt på et langt og lykkelig liv. Jakten på de gode valg. Jakten på karma og ikke ha noe uoppgjort. Jeg er egentlig en eventyrer, men hvem er jeg når jeg får barn. Alle disse rollene en påtar seg gjennom livet. Eventyrer, pappa. Hvem er Samuel, undres Samuel.

Han kikker bort på bestefar.

– Jeg har skjønnet at jeg trenger visdommen hans. Jeg trenger råd og en håndbok for livet videre. Det er for at jeg skal forstå mer av meg selv. Hvilke valg jeg har, og liv jeg må leve nå – for å være fornøyd om 50 år. Mitt store mål er å finne ut hvordan jeg kan bli så gammel som bestefar og se tilbake på livet uten å angre.

– Og at vi tør å stå frem som den vi er, på godt og vondt, supplerer bestefar.

Alder er bare et tall, de er opptatt av relasjoner på tvers av generasjonene.

– Vår historie er et prakteksempel på hva generasjoner kan bety for hverandre. Og hvis vi med våre programmer, kan vise eldre som en ressurs i samfunnet. Og vise hvilket potensial de faktisk har, så har vi gjort en god jobb, mener Samuel.

De kommer ikke til å slutte å reise med det første.

– Kreften til bestefar vokser når han er hjemme, men vokser ikke når vi er på tur. Legene kan ikke svare på hvorfor. Men vi må egentlig bare fortsette å reise vi, for å holde bestefar frisk. •